

Prawda i mądrość

Benedyktowi XVI
w 92. roku Jego życia,
z najgłębszą wdzięcznością

Autor

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Prolog	17
1. (Meta)teologia. Sens i natura teologii	23
1.1. Metoda	24
1.1.1. Holistyczny rozmach	24
1.1.2. Egzystencjalne roszczenia	27
1.1.3. Bóg – temat racjonalny	30
1.1.4. Podmiot w teologii	33
1.1.5. Doświadczenie	35
1.2. Poznanie	38
1.2.1. Pytanie o życie	38
1.2.2. Pytanie o szczęście	39
1.2.3. Pytanie o Boga	40
1.2.4. Dane i zadane	42
1.2.5. <i>Sequela Christi</i>	44
1.2.6. Duchowość i świętość	47
1.3. Eklezjalność	50
1.3.1. Chrystus-Kościół – <i>specificum christianitatis</i>	50
1.3.2. „Ja” – <i>anima ecclesiastica</i>	50
1.3.3. Chrzest – wydarzenie śmierci	51
1.3.4. Baran uwikłany w zaroślach – topos podmiany	53
1.3.5. Wiara – nowy początek myślenia	55
1.3.6. Posłuszeństwo Bogu – posłuszeństwo Kościołowi	57
1.3.7. Kościół – zasada teologicznej hermeneutyki	60
2. Teocentryzm. Bóg jest i jest Bogiem	65
2.1. Pierwszy	66
2.1.1. Bóg jest – pierwsze zdanie wiary	66
2.1.2. Bóg w centrum – warunek zdrowia Kościoła	68
2.1.3. Bóg jedyny – decyzja egzystencjalna	70

2.1.4.	Bóg Jezusa Chrystusa – osobiste dobro człowieka	72
2.1.5.	Dobro poza Bogiem – główne kłamstwo diabła	74
2.1.6.	Bóg jako sprawa drugorzędna – istota wszelkiej pokusy	75
2.1.7.	Chwała Boga – pokój na ziemi	76
2.1.8.	Bóg Biblii – najbardziej praktyczna ze wszystkich teorii	79
2.1.9.	Bóg jako fundament – myślenie realistyczne	83
2.1.10.	„Boga nie ma” – piekło	84
2.1.11.	Bóg wystarczy – odpowiedź	87
2.2.	Miłość	88
2.2.1.	Największe, co możemy powiedzieć	89
2.2.2.	Myśl jako miłość, miłość jako myśl	90
2.2.3.	Niepokój serca, jego przyczyna	91
2.2.4.	Jestestwo dla Drugiego, jestestwo od Drugiego	93
2.2.5.	Ojcostwo, jego miara	94
2.2.6.	Ręce Boga, świat w nich	97
2.2.7.	Mimesis, miłość w nadmiarze	99
2.2.8.	Chrystus, struktura nadobfitości	101
2.2.9.	Kenoza, tajemnica	102
2.2.10.	Który zna, który kocha	104
2.3.	Współcierpiący	104
2.3.1.	Zderzenie kultur – pierwsze teologiczne intuicje	106
2.3.2.	Cierpiący, ponieważ Miłujący – hermeneutyka Orygenes	107
2.3.3.	Niecierpięliwy, lecz nie niewspółcierpiący – komentarz Bernarda z Clairvaux	108
2.3.4.	<i>Impassibilis, sed compassibilis – ex amore</i>	110
2.3.5.	<i>Cor ad cor loquitur</i> – misterium Bożego Serca, prawda stworzenia	110
2.3.6.	<i>Mater Dolorosa</i> – ikona Bożego współcierpienia	111
2.3.7.	Boska <i>con-solatio</i> – Krzyż jako pociecha	114
2.3.8.	Błogosławieństwo smutku – granice zła	117
2.3.9.	Zjednoczeni w ranach	118
3.	Teologika. Jezus Chrystus jako Logos-sens	121
3.1.	Syn	122
3.1.1.	Dar – odwieczny Sens	123
3.1.2.	Posłuszeństwo – wewnątrz-Boski dialog	124
3.1.3.	Pokora – historyczne wydarzenie	126
3.1.3.1.	Bóg „tam i wtedy”	126
3.1.3.2.	Bóg „w ziemskich przedmiotach”	127

3.1.3.3.	Bóg „maleńki”	128
3.1.4.	Synostwo – nieprzerwana więź z Ojcem	129
3.1.5.	Umiłowanie – poznanie twarzą w twarz	132
3.1.6.	<i>Hilasterion</i> – „narzędzie przebłagania”	135
3.1.7.	Boża miara – uczestnictwo w geście Syna	138
3.2.	Prawda	139
3.2.1.	Fundament życia	139
3.2.2.	Istota sprzeciwu	141
3.2.3.	Uniwersalna „definicja”	146
3.2.4.	Prawdziwa wolność	149
3.2.5.	Status prawdy	151
3.2.6.	Wartości do odzyskania	153
3.2.7.	Teo-logika prawdy	157
3.3.	Wolność	158
3.3.1.	Logos – Boskie źródło wolności	159
3.3.2.	Dwie koncepcje wolności – dwie antropologie	163
3.3.2.1.	Pojęcie „wolności” w nowożytnych dziejach ducha	164
3.3.2.2.	Nowożytne pojęcie „wolności” w życiu Kościoła	167
3.3.3.	Dobro – miara i treść wolności	170
3.3.4.	Modlitwa Syna – laboratorium wolności	174
3.3.5.	Łaska wolnego „tak”	176
4.	Teandryczność. Komunijna struktura rzeczywistości	179
4.1.	Chrześcijaństwo	180
4.1.1.	Wiara z pierwszej ręki	181
4.1.2.	„Spisek” na rzecz dobra	183
4.1.3.	Za darmo, w wolności	185
4.1.4.	Żywa świątynia	186
4.1.5.	Potęga „oglądu rzeczy”	190
4.2.	Kościół	194
4.2.1.	Współuczestnictwo z Synem – trynitarne źródło komunii	194
4.2.2.	Eucharystia – przystąpić do komunii	197
4.2.3.	Braterstwo – wspólnota wybrania	201
4.2.4.	<i>Sensus Ecclesiae</i> – droga ku prawdzie	204
4.2.5.	Kościół przez adorację	206
4.2.6.	Prawdziwa reforma – od <i>ablatis</i> do <i>congregatio</i>	209
4.2.7.	<i>Confessio peccati</i> i <i>confessio laudis</i>	211
4.2.8.	Ojczyzna serca, odwaga miłości	213
4.2.9.	Na niespokojnych wodach	215

4.3.	Eucharystia	216
4.3.1.	Udział w Ciele i Krwi	219
4.3.2.	Chrześcijanie – „żyjący według dnia Pańskiego”, „na sposób niedzieli”	224
4.3.3.	Sakrament – „gdzie Chrystus położył rękę”	228
4.3.4.	Tajemnica wiary	232
5.	Bez-Bożność. Współczesna <i>summa</i> przeciwko pysze	237
5.1.	A(nty)teizm	238
5.1.1.	Zasadniczy konflikt	240
5.1.2.	Spętanie prawdy	244
5.1.3.	<i>Kirchenkampf</i> , sekularyzm i śmiertelna nuda	248
5.2.	Bałwochwalstwo	252
5.2.1.	Podstawowe wyznanie	253
5.2.2.	Podróż w dalekie strony	257
5.2.3.	Walka obronna	260
5.2.3.1.	Aborcja	260
5.2.3.2.	<i>In vitro</i> i antykoncepcja	262
5.2.3.3.	Homoseksualizm	263
5.2.3.4.	Radykalny feminizm, ideologia gender	264
5.3.	Nawrócenie	269
5.3.1.	Zgubna ospałość	269
5.3.2.	Ostrze prawdy	270
5.3.3.	<i>Pars construens</i>	272
5.3.4.	Pierwszy guzik	274
5.3.5.	<i>Effatha</i>	277
5.3.6.	<i>Veluti si Deus daretur</i>	279
5.3.7.	Europa	283
5.3.8.	<i>Succisa virescit</i>	285
6.	Po-Bożność. Sztuka chrześcijańskiego życia	289
6.1.	Radość	290
6.1.1.	Święto w istocie	292
6.1.2.	Paschalny dar	295
6.1.3.	Światło przyszłości	298
6.1.4.	Znak łaski	301
6.1.5.	<i>Gloriosa</i>	304
6.2.	Maryja	306
6.2.1.	Okno nadziei i Przyczyna naszej radości	307
6.2.2.	Pedagogia w głoszeniu Ewangelii	309

6.2.3.	<i>Kecharitomene</i>	312
6.2.4.	Mieszkanie Boga w świecie	313
6.2.5.	Kwestia serca	317
6.3.	Pasja	323
6.3.1.	Pokora	323
6.3.2.	Bliskość	325
6.3.3.	Męczeństwo	327
6.3.4.	Ekstaza	329
6.3.5.	Prawda	332
6.3.6.	Odwaga	334
Epilog		337
Streszczenia		351
Nota redakcyjna dotycząca stosowanych skrótów i przedstawionej bibliografii		359
Bibliografia		361
Wykaz pierwodruków		371